

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר

המאשימה פרקליטות מחוז תל אביב פלילי
ע"י ב"כ עו"ד תמי אניס

נגד

הנאשמים 1. עזרי שביט
ע"י ב"כ עו"ד ירון ליפשיס
2. שמחי בן ציון
ע"י ב"כ עו"ד איתן מעוז

גזר דין

רקע

1. ביום 10.7.13, נפל אל מותו אור שלום פליסיאן יליד 1988 (להלן: "המנוח"), לאחר שנשען על מעקה בו הוסר אחד מלוחות הזכוכית, במרפסת דירה מספר 34 בקומה התשיעית (להלן: "הדירה"), בבנין באתר בניה בו עסק בעבודות נקיון.

מדובר באתר בניה ("האתר") בו שימשה חברת דניה סיבוס כקבלן ראשי, הנאשם 1 שימש כמנהל העבודה באתר מטעם החברה, הנאשם 2 שימש כעוזרו והיה ממונה בפועל מטעם הנאשם 1 על העבודה והבטיחות בבניין המסוים באתר. בנוסף, הנאשם 2 החזיק במפתחות הדירות יחד עם פועל אחר, והיה מופקד על פתיחת דלתות הדירות במידת הצורך.

עובר למועד האירוע הקשה, תיאם הנאשם 2 עם נציג חברת המעקות באתר, כי יפרק לוחות זכוכית במעקות חלק ממרפסות הדירות, על מנת לאפשר פירוק עגורון (מתקן שהוצמד אל הבניין ושימש כמעלית חיצונית לו). בין היתר, סוכם בין השניים על פירוק לוח הזכוכית במעקה במרפסת הדירה, וכך נעשה. העבודה בדירות נמשכה כסדרה, והנאשם 2 או מי מטעמו פתח דירה זו ואחרות לשם ביצוע עבודות ובהן נקיון, על אף חסרונו של לוח הזכוכית.

בתאריך 10.7.13, עקב ויכוח עם מנהל הפרוייקט, עזב הנאשם 1 את האתר על דעת עצמו והודיע על כך למנהל הפרוייקט. בהמשך אותו יום, הגיע המנוח יחד עם שני נערים נוספים אל האתר לשם ביצוע עבודות נקיון מטען חברה שבבעלות אביו, אשר הוזמנה לבצע עבודות נקיון בבניין. הקטינים לא היו מורשים לעבוד באתר בשל גילם וכן בשל העובדה שלא קיבלו הדרכה בנוגע לעבודתם. הנאשם 2 אשר הבחין בהם, הודיע לאביו של המנוח כי אינם מורשים לעבוד באתר, אך הקטינים נותרו במקום והחלו לבצע עבודות נקיון בבניין. סמוך לשעה 15:00, במהלך עבודות נקיון בדירה, יצא המנוח אל המרפסת, נשען על המעקה מבלי ששם לב לחסרונו של אחד מלוחות הזכוכית, ונפל דרך הפתח במעקה אל מותו אשר נקבע במקום.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

2. תחילה, הוגש כנגד הנאשמים כתב אישום אשר ייחס להם ולנאשם נוסף ששימש כמנהל הפרויקט מטען חברת דניה סיבוס, עבירת גרימת מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק העונשין. לאחר שנשמעו כל ראיות התביעה, הסכימו הצדדים, במסגרת הליך גישור, על תיקון עובדות כתב האישום, כפי שפורט לעיל, ביטול כתב האישום בהסכמה לגבי הנאשם הנוסף, וכן על שינוי הוראות החיקוק מעבירת גרימת מוות ברשלנות להוראות חיקוק אלה:
- הפרת הוראה חקוקה – לפי סעיף 286 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: "חוק העונשין").
 - סעיפים 191 ו-225 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל – 1970 (להלן: "פקודת הבטיחות בעבודה").
 - סעיפים 2 ו-3 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט – 1999 (להלן: "תקנות ארגון הפיקוח על העבודה").
 - סעיפים 8 ו-9 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח – 1988 (להלן: "תקנות הבטיחות בעבודה").

הנאשמים הודו במיחוס בכתב האישום המתוקן, ולבקשת הצדדים התקבלו תסקירי שרות המבחן לגביהם בטרם הורשעו, תוך שב"כ המאשימה הצהירה כי תעמוד על הרשעתם.

תסקירי שרות המבחן וראיות לעונש

3. שרות המבחן פירט לגבי הנאשם 1, בן 68 אשר עוסק בענף הבניה מעת סיום שירותו הצבאי, ומשנות התשעים החל לעבוד כמנהל עבודה בחברות שונות. לאחר האירוע, הפסיק לעבוד בחברת דניה סיבוס בשל השלכות רגשיות של התאונה, ובשלוש השנים האחרונות עובד בחברת "מיתר" בתחום הבניה. מכתב שהוצג מטעם החברה העלה כי במידה ויורשע בעבירות הפרת חובות וכללי בטיחות, יאלצו לפטרו על אף שביעות הרצון המלאה ממנו. שרות המבחן התרשם מקבלת אחריות של הנאשם על אי הקפדתו על הנחיות בטיחות ומהבנתו לחומרה הרבה שבכך. עוד צוין, כי הנאשם מוטרד מאד מתוצאות האירוע, ומגלה מעורבות חריגה וקיצונית שהציפה תכנים רגשיים עמוקים. מסקנת שרות המבחן היא כי הנאשם אינו מאופיין בקווי אישיות או בדפוסים שוליים וכי תוצאות התאונה וההליכים המשפטיים מייצרים הרתעה וגבול עבורו. לפיכך, ראה שרות המבחן לאמץ המלצה שיקומית, להטיל על הנאשם של"צ בהיקף של 400 שעות, אך בשל התוצאות הטרגיות של התאונה התקשה בהמלצה להימנע מהרשעה.

4. בנו של הנאשם 1 העיד כי מדובר בסיטואציה חריגה שאינה משקפת את אביו, העוסק בתחום הבניה מזה כחמישים שנים. העד הדגיש את אופיו של הנאשם, אשר שירת שרות צבאי בצנחנים ובהמשך שרות מילואים מלא תוך כדי עבודה, ומעולם לא התלונן. עוד פירט את השפעת האירוע המצער על הנאשם 1, כאירוע שערער אותו וגרם לו לתחושות קשות. עבודתו של הנאשם היא עיקר חייו, והפסקת העבודה היא בעלת השלכות רבות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

5. המאשימה הגישה גליון הרשעות קודמות, לפיו הנאשם 1 הורשע בשנת 2008 בגין עבירת תכנון ובניה (טמ/1).

6. שרות המבחן סקר את נסיבותיו של הנאשם 2, בן 57 העובד בתחום הבניה מאז שחרורו מצה"ל, והחל משנת 2012 עובד כמנהל עבודה בחברה גדולה. בתסקיר הוצגה היכרות קודמת של שרות המבחן עם הנאשם 2, בהליך שהסתיים בשנת 2014 ללא הרשעה תוך הטלת של"צ. במהלך האבחון, התרשם שרות המבחן כי הנאשם הביע הבנה לחלקו באירוע אך לצד זאת נטה לייחס אחריות גם למנוח אשר לא נשמע להוראותיו ונכנס לאתר על אף האיסור. עוד צוין, כי הנאשם אינו בעל דפוסי התנהגות בעייתיים או עברייניים, והתנהלותו באירוע אינה מאפיינת אותו. בהתחשב בגורמים אלה וכן בצער שהביע הנאשם 2 על תוצאות המקרה, המליץ שרות המבחן על ענישה שיקומית בדרך של ביצוע של"צ נרחב, אשר תחדד לנאשם את אחריותו לאירוע מתוקף תפקידו.

הנאשם 2 הביע חשש כי הרשעתו עלולה לפגוע בהיקף עבודתו שכן לא יוכל לקבל אישורי עבודה בפרויקטים מסוימים כגון מבנים ציבוריים. שרות המבחן העריך כי הרשעה עלולה להביא לפגיעה בדימויו העצמי של הנאשם וייתכן כי גם לפגיעה חלקית בהעסקתו, אך לנוכח התוצאה הקשה של האירוע לא המליץ על ביטול ההרשעה.

טיעוני הצדדים

7. ב"כ המאשימה עתרה להרשעת הנאשמים, בהתבסס על התנאים המצטברים שנקבעו בהלכת כתב וכן סיום ההליך הפלילי ללא הרשעה רק במקרים חריגים ביותר. לטענתה, סיום הליך ללא הרשעה שמור לנאשמים המתייצבים בבית המשפט לראשונה בחייהם, בעוד אין זה המצב בעניינם של הנאשמים במקרה זה. לגבי סוג העבירה, טענה ב"כ המאשימה כי מדובר בעבירות בטיחות חמורות ומסכנות חיים, לגביהן נקבע כי יש להחמיר לנוכח נפוצותן, הקושי באכיפתן ופוטנציאל הסכנה לחיי אדם, ומכאן שאין מדובר בעבירות לגביהן ניתן לסיים הליך ללא הרשעה. לגבי הנזק לנאשמים, טענה כי הנזק שנטען כי יגרם לנאשם 1 אינו עונה על הגדרה זו שכן נזק קונקרטי מתייחס בדרך כלל לאנשים המצויים בראשית דרכם המקצועית. לגבי הנאשם 2, טענה כי הנאשם ניסה בתסקיר למזער את חלקו באירוע וכן לא הוכיח נזק שיגרם לו. בנסיבות אלה, ביקשה ב"כ המאשימה לקבוע כי התנאים לבחינת אי הרשעה לא התקיימו וכי יש להרשיע את הנאשמים.

ב"כ המאשימה טענה כי יש לקבוע מתחם ענישה לגבי הטלת קנס, המתחייב שכן מדובר בעבירות עם השלכות כלכליות, כנע בין 40% ל- 60% מגובה הקנס המירבי הקבוע בחוק, והוסיפה כי יש לראות בהפרת כל תקנה כעבירה בפני עצמה כך שמדובר ב-4 עבירות נפרדות, ובנוסף יש להתחשב בקנס אותו יש להטיל בשל הוראת סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה.

לגבי טענת הגנה מן הצדק שהעלו באי כוח הנאשמים, ביחס לסגירת תיק החקירה כנגד אבי המנוח, טענה כי החלטה זו עומדת בהנחיות פרקליט המדינה בדבר מדיניות העמדה לדיון

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

של הורים וקרובי משפחה בגין גרימת מוות ברשלנות של בני משפחתם, אשר פורסמה
כחודש ימים לאחר הגשת כתב האישום.
לפיכך, עתרה ב"כ המאשימה להרשיע את הנאשמים ולהטיל עליהם מאסר מותנה, קנס,
של"צ והתחייבות.

8. ב"כ הנאשם 1, ציין כי הצורך להילחם בתופעת תאונות העבודה ברור ומובן, אך מקרה זה
הוא מקרה ייחודי. בטיעונו, הדגיש את ההבדל המהותי בין העבירה שיוחסה לנאשם
בתחילת ההליך, גרימת מוות ברשלנות, לבין העבירות והעובדות בהן הודה: כתב האישום
המתוקן לא ייחס לנאשם 1 מודעות או מעורבות כלשהי במה שקרה במרפסת הדירה
ולהפרת תקנות הבטיחות לפני האירוע. אחריותו נובעת מאחריות פיקוחית, וכן הדגיש כי
עזיבת הנאשם 1 את האתר אינה מובילה לאחריות עונשית שכן לא הפר בכך תקנה כלשהי.
ב"כ הנאשם חידד את הקושי הנובע מהעומס על מנהלי עבודה לנהל את כל העבודה וגם
לוודא כי כל תקנות הבטיחות נשמרות, קושי אשר הביא את המחוקק לתקן את החוק
בחודש נובמבר 2018 באופן בו נקבע צורך במינוי עוזר בטיחות למנהל העבודה בבניינים
גובה של למעלה מ-7 מטרים. בנוסף, התמקד בכך שלאור שינוי הוראות החיקוק בכתב
האישום, יש להתייחס לתוצאה הקשה אך ורק לגבי האבחנה הקיימת בסעיף 225 לפקודת
הבטיחות בעבודה בדבר מידת העונש בעבירה שהיתה עשויה לגרום למוות או לחבלת גוף.
לגבי הפסיקה הנוהגת, טען כי מדובר בתמהיל של מאסר על תנאי, קנסות ושל"צ.
אשר לסוגיית ההרשעה, היפנה ב"כ הנאשם 1 למכתב מעסיקו הנוכחי של הנאשם כי יפוטר
ככל שיורשע, וכן לנוהל משרד הכלכלה והתעשייה המאפשר למפקח אזורי לבטל מינוי
מפקח עבודה שהורשע בגין עבירת בטיחות בעבודה (טנ 1/4). מדובר בנזק קשה לנאשם בן
68, אשר ככל שיפוטר יתקשה למצוא בגילו מקום עבודה. לגבי סוג העבירה, טען כי קיים
דיסוננס בין מידת העונש שמוטל לבין טיעון חומרת העבירה. גם אם קיים צורך בשיקולים
כבדי משקל בשל אופי העבירה, הרי שיש לתת משקל לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה,
הרובץ לפתחה של המאשימה, וכן לכך שהמאשימה החליטה לסגור את תיק החקירה כנגד
אבי המנוח אשר רשלנותו במקרה זה היתה גבוהה במיוחד, זאת בניגוד להנחית פרקליט
המדינה לגבי עבירות גרימת מוות של בן משפחה. בנסיבות אלה, אותן פירט בהמשך בכתב,
ביקש לטעון כי יש לשקול הגנה מן הצדק נוכח עקרון אחדות הענישה אף במסגרת הטיעון
לאי הרשעת הנאשם 1.

הנאשם 1 בעצמו התנצל על האירוע, אשר משפיע עליו מאז ועד היום, מידי יום בעבודתו.
עוד הביע תקווה שיתאפשר לו להמשיך לעסוק בעבודתו.

9. ב"כ הנאשם 2, טען כי הנאשם הוא פועל בנין ששימש כעוזר של מנהל העבודה בשל העובדה
שהוא אדם רציני, אך לא היתה לו כל אחריות משפטית, והוא הועמד לדין בגין הפרת
תקנות שאין לו כל חובה משפטית לאכוף אותן. בנוסף, שב וחזר על כך, מספר פעמים, כי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

לנאשם 2 אין שום אחריות משפטית לבטיחות בעבודה. באופן דומה, טען כי לא ברור מי פתח לקטינים את דלת הדירה, ומכאן שלא ניתן ליחס לנאשם 2 אחריות לכך. לגבי סוגית אי ההרשעה, טען כי צפויה פגיעה בעבודת הנאשם אשר לא יוכל לגשת לפרויקט רגיש של שדות תעופה ומתקנים בטחוניים וגם לא יוכל להתמנות למנהל עבודה. ביחס להמלצת שרות המבחן, טען ב"כ הנאשם 2 כי הימנעותו מהמלצה לאי הרשעה נבעה מהתוצאה הטראגית, אך לנאשמים לא יוחסה בסוף ההליך עבירת גרימת מוות ברשלנות. אף ב"כ הנאשם 2 טען לגבי אחריות אבי המנוח, האחראי הישיר והבלעדי, כך טען, למות המנוח, כנגדו לא הוגש כתב אישום, זאת לעומת חלקו של הנאשם 2 שמיקומו נמוך מאוד באירוע, ניסה לעשות כל שאפשר על מנת שהמנוח לא יהיה באתר וכן נעדר חובה משפטית להפרת התקנות. לפיכך, ביקש להימנע מהרשעה ולהטיל על הנאשם 2 של"צ.

הנאשם 2 בעצמו, לא הוסיף דבר.

דיון והכרעה

10. בפתח הדיון, ולנוכח אופן טיעוני הצדדים לעונש, יש להבהיר ולגדור את כתב האישום המתוקן בו הודו הנאשמים, לרבות הוראות החיקוק המפורטות בו, זאת כבסיס לדיון. אמנם, נאשם בהליך פלילי מודה או כופר בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום (סעיף 152(א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב – 1982), ולא "באשמה" (כפי שהיה קבוע בסעיף 33 לפקודת הפרוצדורה הפלילית). יחד עם זאת, במקרה הנדון מדובר בהסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים לאחר הליך גישור, במסגרתו שונו הוראות החיקוק בהסכמת הנאשמים ובאי כוחם לאלה המופיעות בכתב האישום המתוקן, אשר הקל באופן משמעותי עם הנאשמים. זאת ועוד: כפי שבא לידי ביטוי בהסכם להסדר טיעון, ההסכם במסגרתו תוקן כתב האישום נערך על דעת הסנגורים, בתיאום עם הנאשמים ובהסכמתם. במהלך הדיון בו הודו הנאשמים בכתב האישום המתוקן, באי כוחם הצהירו כי הקריאו לנאשמים את כתב האישום המתוקן, הם מודעים לו, הוא מקובל עליהם והם מודים בו (עמ' 113 ש-20-21 לפרוט'י). מכאן, התקשיתי לקבל את טיעוני ב"כ הנאשם 2 במסגרת טיעונו לעונש, לגבי חוסר אחריותו הפלילית של הנאשם 2. דומה כי ב"כ הנאשם 2 ביקש להדגיש את הנסיבות המקלות אותן ביקש ליחס לביצוע העבירה על ידי נאשם זה, לגביו לא חלה אחריות לולא קיבל על עצמו אחריות זו באתר הבניה, אך טיעונו הרחיק מעט לכת. אף ב"כ הנאשם 1 העלה במסגרת טיעונו לעונש הסתייגויות לגבי טיעון המאשימה ביחס לאחריות הנאשם 1, זאת בהקשר לעזיבת הנאשם את אתר הבניה, שכן לטענתו במעשה זה לא בוצעה כל עבירה על ידו. עוד ביקש לדחות את המשקל שייחסה ב"כ המאשימה בטיעוניה לתוצאה הקשה שנגרמה, בהתחשב בתיקון כתב האישום והוראת החיקוק, כאשר לטענתו יש להתחשב בכך בעת בחינת הוראת סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה בלבד.

11. בית המשפט נמנע מלהרשיע את הנאשמים לאחר הודאתם בכתב האישום המתוקן, על אף סדר הדין, זאת לאור בקשת הצדדים והסכמתם. עתה, ולנוכח טיעוני הצדדים לעונש,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

אתייחס להוראות החיקוק המפורטות בכתב האישום המתוקן בהסכמת הצדדים, ויסודות העבירות אותן מקימות הודאות הנאשמים.

סעיפים 2 ו-3 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע בדבר סיכונים והדרכת עובדים), וכן סעיפים 8 ו-9 לתקנות הבטיחות בעבודה (הכשרת משטח עבודה ומדרכת מעבר וגידור), מפרטים את חובתם של הנאשמים מתוקף תפקידם באתר הבניה. הסכמת באי כוח הנאשמים לעובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן ולהוראות חיקוק אלה, והודאת הנאשמים בכתב האישום המתוקן, מהווים הודאה בכך שהנאשמים לא עמדו בחובתם בהתאם לתקנות האמורות. תקנות אלה אינן נושאות ענישה בצדן, ולפיכך הסנקציה העונשית קבועה בהוראות סעיף 286 לחוק העונשין, של הפרת חובה חקוקה, וכן סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה. לאור שינוי הוראת החיקוק, אני מקבל את טיעון ב"כ הנאשם 1, כי יש להתחשב בתוצאה הטראגית והקשה של האירוע בהקשר להוראת סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה, בו נסיבות אלה מציבות את פעולות הנאשמים בסיפא של הסעיף.

לא ניתן להתעלם ממותו של המנוח, קטין אשר ביקש לעבוד באתר, ויש לייחס לכך משקל בכל הנוגע לאופי הסכנה שהציבו מעשי הנאשמים. יחד עם זאת, יש לזכור כי אין מדובר בגרימת המוות ברשלנות הנאשמים.

על מצע זה יש לבחון כעת את טיעוני הצדדים ואת האופן הראוי לסיום ההליך.

אי הרשעה

12. בחינת סוגיית הימנעות מהרשעה פלילית, קודמת לבחינת העונש ההולם בהתאם למסלול שהתווה תיקון 113 לחוק העונשין (רע"פ 2327/19 גז' מרסלו אדוארדו נ' מדינת ישראל פסקאות 8 ו-11 (19.5.2019)). לפיכך, אדון תחילה בשאלה האם מדובר במקרה חריג בו יש להורות על סיום ההליך ללא הרשעת הנאשמים. כפי שטענו הצדדים, יש לבחון את הסוגיה בהתאם להלכה שנקבעה במסגרת ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל (פ"ד נ"ב(3) 337(1997)). בית המשפט העליון ושב וקבע לאורך שנים, כי נדרשים לבחינת הימנעות מהרשעה שני תנאים מצטברים, אשר נקבעו בהלכה זו: סוג עבירה המאפשר לוותר על ההרשעה וכן פגיעה חמורה בשיקום הנאשם בעצם הרשעתו. הליך זה יוחד למקרים חריגים, בהם קיים חוסר פרופורציה קיצוני בין עוצמת פגיעת ההרשעה בנאשם לבין התועלת הציבורית כתוצאה מההרשעה. בנוסף, נקבע כי על הנאשם לבסס בראיות את טענתו לפגיעה קשה וקונקרטיה בסיכויי שיקומו (רע"פ 7224/14 פרנסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.11.2014); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (10.06.2014)).

13. העבירות שביצעו הנאשמים, מהוות חלק מתופעה נפוצה וקשה באתרי בניה. אי הקפדה על תנאי עבודה בטוחים מביאה לא פעם לתוצאות הרות אסון וגובה חיי אדם. אמנם, כתב האישום תוקן באופן בו נמחקה עבירת גרימת המוות ברשלנות, אולם לא ניתן להתעלם מכך שאי הקפדת הנאשמים על תקנות הבטיחות שבכתב האישום המתוקן, היוותה חלק בלתי נפרד ומשמעותי מהתוצאה הקשה שנועדו למנוע. מחדלי הנאשמים הציבו סכנה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

ממשית לחיי אדם, אשר למרבה הצער קופדו בסופו של יום במקרה זה. השלכות מקרים שכאלה הן בעלות ממדים רבים, החל מקורבן תוצאות אי העמידה בתקנות, דרך סביבתו הקרובה, משפחתו ועד השלכות ציבוריות נרחבות אף בפן הכלכלי.

14. בעת בחינת סוג העבירה יש לבחון אף את נסיבות ביצועה, ובהקשר זה לא נעלמו מעיני

טיעוני באי כוח הנאשמים לגבי מידת אחריותם המעטה:

הנאשם 1 מינה בפועל את הנאשם 2 מטעמו כממונה על העבודה והבטיחות בבנין בו התרחש האירוע. דברי ההסבר להצעת חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון – עוזר בטיחות), התשע"ח – 2018 (טנ 2/), שהתקבל לאחר האירוע, מפרטים את הקושי של מנהל עבודה באתר בניה לעמוד בכל המטלות, כך שנושאי בטיחות נדחקו לשוליים. בנוסף, לא ראיתי לייחס משקל כנגד הנאשם 1 לעובדה שעזב את האתר ביום האירוע לאחר שהודיע למנהל הפרויקט. גם בהצטבר נתונים מקלים אלה, הנאשם 1 כמנהל העבודה באתר מטעם החברה, אשר הפרת תקנות הבטיחות בדירה בוצעו עוד בטרם הודיע על עזיבתו, אחראי לכשלים החמורים. יודגש, כי מדובר בהפרת מספר תקנות בטיחות.

הנאשם 2, אשר הבחין בקטינים ובהם המנוח, הודיע לאביו של המנוח כי אינם מורשים לעבוד באתר, אך על אף הודעתו נותרו הקטינים במקום והחלו בעבודת נקיון. פעולה זו מצביעה על ערנותו של הנאשם 2 והחשיבות שנתן לעבודה במקום של פועלים המתאימים בגילם. יחד עם זאת, הנאשם 2 היה ממונה עבודה ובטיחות בפועל בבניין בו נמצאה הדירה, היה מודע היטב לפירוק לוח הזכוכית במעקה המרפסת לאחר שהוא זה שתיאם פירוק זה. בנוסף, הנאשם 2 היה מופקד על פתיחת דלתות הדירות, גם אם מפתח נוסף נמצא בידי פועל אחר. על אף מעורבותו הישירה בפעולות אלה ומודעותו למצב הדירות והמעקות, נכשל הנאשם 2 בביצוע תקנות הבטיחות אשר היה בכוחו למנוע את האסון שקרה. מדובר בסכנה שארבה לכל אדם או פועל שנכנס לדירה.

ב"כ הנאשם 1 טען לדיסוננס שבין מידת העונש לחומרה בה מבקשת לראות המאשימה את סוג העבירה, בהקשר הימנעות מהרשעה. בחינת סוג העבירה בסוגיה זו, היא בעלת מימדים שונים שאינם קשורים בהכרח למידת העונש. כך התייחס בית המשפט העליון לעבירות אלה, כשדחה בקשת רשות ערעור של מנהל עבודה אשר ביקש לבטל את הרשעתו:

"לא ניתן להפריז בחשיבותם של כללי הבטיחות בעבודה, שנועדו לשמירה על גופם וחייהם של העובדים במקום, ויש לעמוד בחומרה על כל הפרה של כללים אלה... איני מקל ראש בדבר השלכותיה הקשות של הרשעת המבקש על סיכויי העסקתו בעתיד, אולם דומה כי ביטול הרשעתו עלולה לחתור תחת התכליות העומדות ביסוד האחריות הפלילית המוטלת בעבירות בטיחות בעבודה, בין היתר בשל הצורך למנוע עבירות דומות בעתיד. במקרים כגון אלו, נדרשים שיקולים כבדי משקל אף יותר מגדר הרגיל כדי לסטות מן הכלל לפיו 'משנקבעה אחריותו של אדם בפלילים, יש להרשיעו' (רע"פ 2205/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-14 (28.03.2018))."

15. באי כוח הנאשמים הוסיפו וטענו, כי יש לתת משקל מקל נוסף לקיומה של הגנה מן הצדק נוכח העובדה שלא הוגש כתב אישום כנגד אבי המנוח, זאת בגדר אכיפה בררנית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

במסגרת הבחינה התלת שלבית של הגנה מן הצדק, התפתח בפסיקת בית המשפט העליון סעד מתון מזה של ביטול כתב האישום, זאת בדרך שקילת הפגיעה שנגרמה לנאשם במסגרת העונש (ע"פ 1840/16 יהודה אדרי נ' מדינת ישראל פסקה ח' (1.02.2017); ע"פ 7921/11 דוד ואנונו נ' מדינת ישראל פסקה 53 (24.08.2015); ע"פ 481/12 פלוני נ' מדינת ישראל פסקה 35 (30.12.2014)). בהמשך, עמד בית המשפט על האפשרות לבחון אף את שאלת אי ההרשעה במסגרת הגנה מן הצדק, ובעת שהגנה זו עומדת לנאשם - להורות על ביטול ההרשעה לצד הטלת של"צ (רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' יוסף ורדי (31.10.2018); רע"פ 6157/18 ציון צבר נ' מדינת ישראל פסקה 9 (29.08.2018); עפ"א(חי) 14091-02-18 אשר אופנהיימר נ' המועצה האזורית מנשה פסקה 76 (2.11.2018)).

טיעוני ב"כ הנאשמים בסוגיה זו, היו חדשים וקשים ביחס למידת אחריותו של אבי המנוח בגרימת מותו. אמנם, נשמעה פרשת התביעה בבית המשפט, אך בהתחשב בהסדר אליו הגיעו הצדדים, לא נשמעה פרשת הגנה ובית המשפט לא הגיע לשלב הכרעת הדין וקביעת ממצאים עובדתיים. בהתחשב בכך, כאשר הדברים אינם מוסכמים על הצדדים וקיימת מחלוקת ראייתית בסוגית מעורבותו ופעולותיו של אבי המנוח (אפנה לעדותו של אליהו פליסיאן בבית המשפט), ובנוסף - בהתחשב בהסדר לפיו הצדדים לא יחרגו מעובדות כתב האישום המתוקן ולא יוסיפו עליהן, איני מוצא מקום בשלב זה לדון בסוגיות הדורשות קביעת ממצאים ראייתיים, עובדתיים, והכרעה לגביהם.

למעלה מהצורך, אוסיף כי השאלה הראשונה שיש לבחון במסגרת טענת הגנה של אכיפה בררנית, היא "מהי קבוצת השוויון שעמה נמנה מי שמעלה את טענת האכיפה הבררנית" (ע"פ 8551/11 יצחק כהן סלכגי נ' מדינת ישראל, (12.8.2012) פסקה 14). בהתאם לטיעוני הסנגורים בעצמם, יש להפריד בין העבירות על תקנות הבטיחות שבוצעו על ידי הנאשמים ובין מות המנוח. מוות זה המחיש את הסכנה שנוצרה כתוצאה מעבירות הנאשמים, אך לא ניתן לקשור את הנאשמים, לאחר תיקון כתב האישום, לרשלנות שהביאה למותו. מכאן, לא ניתן להתייחס לאירוע בו היה מעורב לכאורה אבי המנוח ברשלנות, בהתאם לנטען, כאל התייחסות לעבירות על תקנות הבטיחות אותן עברו הנאשמים. בנוסף, לא בכדי התמקדו טיעוני הצדדים בהנחיית פרקליט המדינה לגבי מדיניות העמדה לדון של הורים בגין גרימת מוות ברשלנות של בני משפחתם. לא ניתן אף להתחיל במלאכת השוואה בין מצבם של הנאשמים למצבו של אבי המנוח.

לנוכח כל האמור לעיל, בעת בחינת סוג העבירה, גם בהינתן נסיבות ביצועה במקרה זה, אני מוצא כי התופעה הקשה הפוקדת את אתרי הבניה בישראל וגובה חיי אדם חדשות לבקרים, מחייבת מתן מענה ברור וחד גם במסגרת ההליך הפלילי. מדובר במכת מדינה המחייבת את סיום ההליך בהרשעה. בית המשפט העליון הדגיש לאחרונה, בעת דחיית בקשת רשות ערעור של קבלן, אשר טען כי הרשתו בגין עבירות בטיחות בעבודה וחוק ארגון הפיקוח בעבודה תביא לאובדן רשיונו:

"למרבה הצער, למרות החשיפה הציבורית לתאונות הרבות בענף הבניה ולתוצאות הטרגיות של תאונות אלה עדיין יש המזלזלים בהנחיות הבטיחות – דבר הגובה מחיר רב בחיי אדם... ענישה הולמת ומרתיעה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

בשל הפרת כללי הבטיחות נחוצה לשם הגברת ההרתעה ויש בה כדי לבטא את החומרה הרבה שיש לראות באי הציות לכללי הבטיחות בענף הבניה"
(רע"פ 2327/19 גוז מרסלו אדוארדו נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (19.05.2019)).

לפיכך, אני קובע כי סוג העבירה אינו מאפשר במקרה זה להימנע מהרשעה.

16. בבחינת למעלה מהנדרש, ולפיכך בתמצית, אציין כי טיעוני ב"כ הנאשם 1 לגבי הפגיעה האפשרית בו הוכחו. מעסיקו של הנאשם 1 הודיע במכתב כי יפטרו ככל שיורשע. בנוסף, בהתאם לנוהל משרד הכלכלה והתעשייה, מפקח עבודה אזורי רשאי להתנגד למינוי מנהל עבודה או לבטל מינוי מנהל עבודה אם השתכנע כי מנהל העבודה הורשע בעבירה שעניינה בטיחות בעבודות בניה (טנ/4). יחד עם זאת, לגבי מידת הפגיעה בנאשם 1, מדובר בסמכות שבשיקול דעת, לפיה עלולה להיפגע יכולתו לשמש כמנהל עבודה. בהקשר זה נקבע כך:

"משנמצא כי אדם ביצע עבירה פלילית שעלולה להשפיע על כשירותו לעסוק במקצוע מסוים הטעון רישוי, מן הראוי כי הדבר יהיה גלוי בפני גורמי הרישוי המוסמכים בעניין"
(רע"פ 1240/19 עופר בר לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (24.03.2019)).

בנוסף, לא הוכח כי עלולה להיפגע יכולת הנאשם לעסוק בתחום הבניה בתפקיד שאינו "מנהל עבודה".

לגבי הנאשם 2, לא הוצגה כל ראיה לבסס פגיעה אפשרית בו בעצם הרשעתו. הנאשם 2 עובד מזה שנים רבות בענף הבניה בלא ששימש כמנהל עבודה, ומכאן שקושי העלול לעלות ככל שיבקש לשמש בעתיד כמנהל עבודה אינו מהווה פגיעה קשה בו. לגבי קושי בעבודה בפרויקטים שונים, מדובר באמירה כללית בלבד שלא נשענה על ראיה כלשהי.

לאור כל האמור לעיל, תוך דגש על עצמת האינטרס הציבורי בהרשעה, גם בהתחשב בפגיעה האפשרית שהוכחה בנאשם 1, אין מדובר במקרה החריג בו קיים חוסר פרופורציה קיצוני בין עוצמת פגיעת ההרשעה בנאשמים לבין התועלת הציבורית כתוצאה מהרשעתם. לפיכך, אני מרשיע את הנאשמים בעבירות המיוחסות להם.

מתחם הענישה והעונש המתאים

17. ערך ההגנה על חיי אדם ושלמות גופו, העומד בבסיס הערכים המוגנים בעבירות בהן הורשעו הנאשמים, וכן נסיבות ביצוע העבירות – פורטו בהרחבה בדיון עד כה. מדובר בצורך לספק לעובדים סביבת עבודה מוגנת ובטוחה, לשמור על חייהם ושלומם ולמנוע תאונות עבודה. השלכות תאונות אלה חורגות מעבר לפגיעה הקשה, לא פעם ללא תקנה, באדם המסוים שנפגע בשל אי ההקפדה על תקנות הבטיחות. הפגיעה מגעת לסביבתו הקרובה של הנפגע וכן לציבור הרחב, הנאלצים לשאת בנטל ההתמודדות רבת הפנים עם תוצאות תאונות העבודה, במישור הפיזי, הטיפולי, הכלכלי, הנפשי ועוד. הדברים ברורים ואין מקום להוסיף מעבר לכך.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'

לצד זאת, לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים לגבי גובה הקנס, אני מוצא כי בהתחשב בכך שהנאשמים שימשו כעובדי החברה הקבלנית, יש לתת משקל נמוך לטיעון ב"כ המאשימה בדבר הרקע הכלכלי לביצוע העבירה.

לאחר ששבתני ובחנתי את כל האמור לעיל, וכן בהתחשב בפסיקה הנוהגת, אני קובע כי מתחם הענישה נע בין מאסר מותנה ושל"צ המחויב כענישה קונקרטי, ועד לשישה חודשי מאסר. בנוסף, יש להטיל קנס הנע בין 4,000 ועד 20,000 ₪. לאור עמדת המאשימה שנמנעה מלעתור לפיצוי, אין מקום להטלת פיצוי בנסיבות מקרה זה.

18. בחינת נסיבותיהם האישיות של הנאשמים, מצביעה על מעידה שאינה מאפיינת את התנהלותם לאורך שנים. אין לתת משקל במקרה זה להרשעה מתחום התכנון והבניה לפני שנים רבות לגבי הנאשם 1, או לסיום הליך פלילי מסוים, בנושא לא ידוע, ללא הרשעה לגבי הנאשם 2. יש להתחשב בחלופי הזמן מעת ביצוע העבירה, וכן אין לזקוף לחובת הנאשמים את העובדה שתחילה כפרו במיוחס להם זאת לאור התיקון המשמעותי שחל בכתב האישום לאחר שמיעת פרשת התביעה. תסקירי שרות המבחן הצביעו על שני נאשמים ללא דפוסים בעייתיים או עברייניים, שמקרה זה אינו מאפיין אותם. הנאשמים הביעו צער על המקרה. נסיבות כוללות אלה מציבות את עניינם של הנאשמים ברף התחתון של מתחם הענישה. בהתחשב בחלקו של כל נאשם, בתפקידו באתר, וכן בנסיבותיהם האישיות, לא ראיתי לאבחן בין העונשים שיוטלו על כל אחד מהם. לפיכך, אני מטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:

א. 3 חודשי מאסר למשך שלוש שנים, שלא יעברו עבירה על סעיף 286 לחוק העונשין או עבירה על סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה, הנשענות בבסיסן על עבירות על תקנות הבטיחות בעבודה או על תקנות ארגון הפיקוח על העבודה.

ב. של"צ בהיקף של 300 שעות לגבי כל אחד מהנאשמים, אשר הביעו הסכמתם לביצועו. שרות המבחן יעדכן את בית המשפט לגבי תכנית השל"צ של הנאשם 1 וכן יעדכן עם סיום ריצוי השל"צ לגבי שני הנאשמים. בית המשפט מבהיר לנאשמים את משמעות אי עמידה בצו השל"צ.

ג. קנס בסך 4,000 ₪ או שלושה ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.2.20.

המזכירות תעביר עותק גזר הדין לשרות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ' כסלו תש"פ, 18 דצמבר 2019, במעמד הצדדים.

איתן קורנהאוזר, שופט

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 21796-12-16 פרקליטות מחוז תל אביב
פלילי נ' שביט ואח'